

פ' בראשית

1) פרק בראשית פרק ג

(יא) וַיֹּאמֶר מִי הֲגִיד לְךָ פִּי עֵירֹם אֲתָהּ הֵמֶן הֲעֵץ אֲשֶׁר צִוִּיתִיךָ לִבְלֹתֶי אֶכֶל מִמֶּנּוּ אֶכְלֹתָ:
(יב) וַיֹּאמֶר הָאָדָם הָאִשָּׁה אֲשֶׁר נָתַתָּה עִמָּדִי הִוא נָתַנָּה לִּי מִן הָעֵץ וְאֶכֶל:

2) הכתב והקבלה על בראשית פרק ג פסוק יב

היא נתנה לי. אתה צויתני שלא אוכל ממנו, שלא אתלוש הפרי בידי ואחר שהיא נתנה לי חשבתי שמותר לאכול, מדכתיב ומעץ הדעת טו"ר לא תאכל ממנו, ממנו מיותר וחשבתי שכוונתך היא שלא נשחית את העץ, לכן אמר ביום אכלך ממנו דווקא (הגר"א):

3) רב שר הירש בראשית פרק ג פסוק יב

אשר נתתה: האשה שאתה נתת עמדי; אתה רצית, שתהיה שוה עמי; אתה צוית שנהיה - לא רק לב אחד ונפש אחת - אלא גם "בשר אחד"; כגוף אחד נקיים את שאיפות הרוח והרצון ונהיה אחדים ברצון ובמעש; ואשה זו, - היא שנתנה לי, ורצונה היה קובע בשבילי. אדם לא טען שיצרו התגבר עליו, או שאשתו פיתתה אותו, אלא התנצל בפשטות, שעשה את רצון אשתו. כאן מתגלה השויון ההרמוני, שנועד להיות בין איש לאשתו.

4) ספורנו עה"ת ספר בראשית פרק ג פסוק יב

היא. שנתת אותה לעזר ולהועיל: נתנה לי מן העץ. והיתה למכשול ובזה יחס אשמתו לקונו תמורת התשובה שהיתה ראויה לו כמו שעשה דוד באמרו אל נתן חטאתי:

5) רש"י על בראשית פרק ג פסוק יב

אשר נתת עמדי - (ע"ז ה) כאן כפר בטובה:

6) מזרחי על בראשית פרק ג פסוק יב

כאן כפר בטובה. שה' נתן לו את האשה לטובתו להיות לו לעזר כנגדו, והוא כפר בטובה ואמר, אתה גרמת לי שנתת אותה לי. דאם לא כן מאי "אשר נתת עמדי", האשה נתנה לי מבעי ליה:

7) רמב"ן על בראשית פרק ג פסוק יב

וטעם האשה אשר נתת עמדי כלומר, האשה אשר אתה בכבודך נתת אותה לי לעזר, היא נתנה לי מן העץ, והייתי חושב שכל אשר תאמר אלי יהיה לי לעזר ולהועיל וזהו מה שאמר בענשו "כי שמעת לקול אשתך", שלא היית ראוי לעבור על מצותי בעבור עצתה ורבותינו (במסכת ע"ז ה) קורין אותו בזה כפוי טובה ירצו לפרש שענה אותו אתה גרמת לי המכשול הזה, שנתת לי אשה לעזר והיא יעצתני להרשיע:

8) אור החיים על בראשית פרק ג פסוק יב

ויאמר האדם האשה וגו' צריך לדעת מה מענה בלשונו בתשובת האשה וגו', אפילו קל שבקלים לא ישיב תשובה כזה ומכל שכן למלך גדול ועוד אומרו מן העץ, שלא היה צריך לומר אלא היא נתנה לי ואוכל ומובן הדבר שעל העץ המוזכר הוא אומר, וכן מצינו שאמרה חוה בתשובתה הנחש השיאני ואוכל ולא הוצרכה לומר מן העץ:

9) ונראה שכוונת האדם היא שלא ידע דבר כי אם האשה הביאה לפניו המזומן ואכל, ואינו חייב לשאול על המובא לפניו דבר זה מנין כי הלא כל הארץ לפניו היא מלאה מעדנים אשר נטע ה', ודקדק לומר "אשר נתת עמדי" שלא לחייבו לחפש ולדקדק אחריה לדעת המובא לפניו כיון שהאשה הלז נתנה ה' עמו לעזור ולהועיל ואין רע יורד מהשמים ואין לו לבדוק אחריה כי מן הסתם מעשיה נאים ותמצא שאמרו ז"ל (קידושין עו) אין בודקין מן המזבח ולמעלה וכו' ע"כ הרי דכל שהוחזק במקום קדוש חזקת כשרות שלימה עליו ומכל שכן אשה גדולה כזו אשר ברא לו ה' לעזר אינו צריך לחפש אחריה מה נותנת לפניו:

10 תלמוד בבלי ברכות לא.

א"ר אלעזר שמואל מורה הלכה לפני רבו היה שנאמר וישחטו את הפר ויביאו את הנער אל עלי משום דוישחטו את הפר הביאו הנער אל עלי אלא אמר להן עלי קראו כהן ליתי ולשחוט חזנהו שמואל דהו מהדרי בתר כהן למישחט אמר להו למה לכו לאהדורי בתר כהן למישחט שחיטה בזר כשרה אייתוהו לקמיה דעלי אמר ליה מנא לך הא אמר ליה מי כתיב ושחט הכהן והקריבו הכהנים כתיב מקבלה ואילך מצות כהונה מכאן לשחיטה שכשרה בזר אמר ליה מימר שפיר קא אמרת מיהו מורה הלכה בפני רבך את וכל המורה הלכה בפני רבו חייב מיתה אתיא חנה וקא צוחה קמיה אני האשה הנצבת עמכה בזה וגו' אמר לה שבקי לי דאענשיה ובעינא רחמי ויהיב לך רבא מיניה אמרה ליה אל הנער הזה התפללתי

11 תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף ה-ה:

תנו רבנן מי יתן והיה לבבם זה להם אמר להן משה לישראל כפויי טובה בני כפויי טובה בשעה שאמר הקדוש ברוך הוא לישראל מי יתן והיה לבבם זה להם היה להם לומר תן אתה כפויי טובה דכתיב ונפשנו קצה בלחם הקלוקל בני כפויי טובה דכתיב האשה אשר נתתה עמדי היא נתנה לי מן העץ ואוכל

12 ספר דברים פרק ה

(כד) קרב אתה ושמע את כל אשר יאמר יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ וְאֶת תְּדַבֵּר אֵלֵינוּ אֵת כָּל אֲשֶׁר יְדַבֵּר יְדוֹד אֱלֹהֵינוּ אֵלֶיךָ וְשָׁמְעוּ וְעָשׂוּנוּ:
(כה) וְיִשְׁמַע יְדוֹד אֵת קוֹל דְּבָרֶיכֶם בְּדַבְּרֶכֶם אֵלַי וַיֹּאמֶר יְדוֹד אֵלַי שְׁמַעְתִּי אֵת קוֹל דְּבָרֵי הָעָם הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבְּרוּ אֵלַיךָ הִיטִיבוּ כָּל אֲשֶׁר דִּבְּרוּ:
(כו) מִי יִתֵּן וְהָיָה לְבַבְכֶם זֶה לָהֶם לִירְאָה אֹתִי וְלִשְׁמֹר אֵת כָּל מִצְוֹתַי כָּל הַיָּמִים לְמַעַן יִיטֵב לָהֶם וְלִבְנֵיהֶם לְעֹלָם:

13 ספר במדבר פרק כא

(ה) וַיְדַבֵּר הָעָם בְּאֱלֹהִים וּבַמֶּשֶׁה לְמָה הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לָמוֹת בְּמִדְבָר כִּי אֵין לָחֶם וְאֵין מַיִם וְנַפְשֵׁנוּ קָצָה בְּלָחֶם הַקָּלֶקֶל:

14 רש"י על במדבר פרק כא פסוק ה

בלחם הקלוקל - מד (ע"ז ה) לפי שהמן נבלע באיברים קראוהו קלוקל אמרו עתיד המן הזה שיתפח במעינו כלום יש ילוד אשה שמכניס ואינו מוציא:

15 בראשית פרק ב

(יה) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֱלֹהִים לֹא-טוֹב הָיְתָה הָאָדָם לְבַדּוֹ אֶעֱשֶׂה-לּוֹ עֵצַר פְּגָגָדוֹ:

16 רש"י על בראשית פרק ב פסוק יח

עזר כנגדו. זכה עזר, לא זכה כנגדו להלחם:

17 רש"י עבודה זרה דף ה-ה:

כפויי טובה - אינן מכירין להחזיק טובה לבעלים

בלחם הקלוקל - קל הוא המן ומפני שהיה נבלע בכל אבריהם ואינן יוצאין לחוץ קראוהו קלוקל ורגנו על כך והיא היתה להם טובה גדולה שלא היו צריכין לטרוח ולצאת שלש פרסאות לפנות דתניא (ברכות דף ס) כשהן נפנין אין נפנין לא לצדיהן ולא לפניהן אלא לאחריהן ומחנה ישראל ג' פרסאות היה:
אשר נתתה עמדי - לשון גנאי הוא שתולה הקלקלה במתנתו של מקום והוא עשאה לו לעזר: